

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala, Lappeenranta
Ensihoidon koulutusohjelma

Pekka Ruotsalainen
Petri Nieminen

ENSIHOITOYKSIKKÖ POLIISIJOHTOISILLA TEHTÄVILLÄ

TIIVISTELMÄ

Pekka Ruotsalainen, Petri Nieminen
Ensihoitoyksikkö poliisijohtoisilla tehtävillä, 36 sivua
Saimaan ammattikorkeakoulu, Lappeenranta
Sosiaali- ja terveysala, ensihoidon koulutusohjelma
Opinnäytetyö 2011
Ohjaaja: lehtori Simo Saikko, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuoda ilmi ensihoitohenkilöstön kokemuksia poliisijohtoisista tehtävistä. Poliisijohtoisilla tehtävillä tarkoitetaan tilannetta, jossa sivullisille ja ensihoitohenkilöstölle aiheutuu vaara omasta turvallisuudesta. Hyvä ja toimiva viestintä sekä tiedottaminen ovat tärkeitä elementtejä onnistuneessa viranomaisyhteistyössä, mikä heijastuu varsinkin poliisijohtoisissa tehtävissä myös työturvallisuuteen. Opinnäytetyössä selvitetään myös sitä, kuinka aihetta on käsitelty vastaajien opiskeluaikoina sekä työelämässä. Opinnäytetyön tulosten avulla yhteistyökumppanit voivat suunnitella koulutuksia ja harjoituksia työpaikallaan ensihoitohenkilöstön tarpeiden mukaan sekä kehittää toimintansa selkeämmäksi havaittujen ongelmien pohjalta.

Teoriaosa koostuu alan kirjallisuudesta löydetystä ohjeista poliisijohtoisille tehtäville sekä viranomaisyhteistyöstä käsitteenä. Tutkimuksen tulokset on saatu teorian tiedon pohjalta tehdyn webropol-kyselyn avulla.

Kyselyyn vastasi 69 ihmistä kolmelta eri pelastuslaitokselta ja avoimiin kysymyksiin vastasi yli puolet kyselyyn osallistuneista. Webropol-kysely mahdollisti sen, että vastaajat pystyivät vastaamaan kyselyyn työpaikan tietokoneiltaan. Tämän avulla kysely saavutti vastaajat ja kyselyn tuloksia voidaan pitää luotettavina ensihoitoalalla työskentelevien näkemyksinä.

Tulokset kertovat, että poliisijohtoisia tehtäviä varten on järjestetty huonosti koulutusta opiskeluaikana sekä työelämässä. Kaikki kyselyyn vastanneet ovat samaa mieltä siitä, että poliisijohtoisia tehtäviä varten tulisi järjestää lisäkoulutusta. Vaikka yhteistyö poliisin kanssa sujuu hyvin, parannettavaa löytyy niin viestiliikenteestä kuin poliisin tilanteen johtamisestakin. Turvavälineiden puolesta ensihoitoyksiköt on varusteltu hyvin, ja niihin on saatu perehdytystä. Parantamisen varaa löytyy kuitenkin turvavälineiden ennakoivasta käytöstä. Vastaajista vain muutama on osallistunut joskus poliisin ja ensihoidon yhteisharjoitukseen, mistä syystä vastaajat kehittäisivät toimintaa juuri yhteisharjoituksia sekä koulutuksia lisäämällä. Tämä todennäköisesti parantaisi myös tiedonkulkua viranomaisten välillä.

Asiasanat: ensihoito, poliisi, viestintä, viranomaisyhteistyö, kysely, turvallisuus

ABSTRACT

Pekka Ruotsalainen, Petri Nieminen

Paramedic units when police direct the task, 36 pages

Saimaa University of Applied Sciences, Lappeenranta

Health Care and Social Services, Degree Programme in Emergency Nursing Care

Bachelor's Thesis, 2011

Instructor: Senior Lecturer Simo Saikko

The main goal of this final thesis was to point out the paramedic's experiences from tasks led by the police. These tasks always contain a concrete threat or danger for medical staff or bystanders. A properly used and functioning radio communication device is a vital element for the successful handling and proper safe practices during the task for the paramedic team. A decent amount of information about the task at hand before arrival at the scene helps in preparing for risks and unpleasant surprises. It may also prevent some wrong diagnoses.

In this thesis is explored the medical staff experiences of how this subject was taught during education or in the workplace. The importance of communication grows when there is a task with multiple units, meaning paramedics, police, or fire department cooperating with each other. Some security matters are also dealt with in this thesis, based on real-life experiences of paramedic staff from three separate departments. Using the results of this thesis it is possible to establish training protocols for emergency nursing care.

Data for this study were gathered using a Webropol questionnaire including 3 multiple choice questions and 3 open-ended questions. Respondents were able to answer the questions during work time via computers. While studying the cooperation of the police and paramedic units on daily tasks, a large quantity of personnel brought out the fact that poor radio communication and information sharing concerning mainly the police units was experienced. Training for cooperation and proper instructions for cooperative tasks were said to be rare. Participants were also worried about the poor security of a paramedic unit on said tasks. The majority hoped for debriefing opportunities and training together with the police.

The results of the thesis reveal the problems with cooperative tasks and bring out some useful hints and suggestions for better security of all units, as well as making task handling more effective.

Keywords: Communication, Cooperation, Emergency Nursing Care, Police, Security

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	7
2 YHTEISTOIMINTA POLIISIN JA ENSIHOIDON VÄLILLÄ	8
2.1 Toiminta poliisijohtoisilla tehtävillä	8
2.2 Taktinen ensihoito	10
2.3 Käytännön kokemukset.....	11
2.4 Viranomaisyhteistyö ensihoidossa	12
3 OPINNÄYTE TYÖN TOTEUTUS JA TAVOITTEET	12
3.1 Tavoitteet.....	12
3.2 Tutkimustyyppi ja –asetelma.....	13
3.3 Kohderyhmä.....	13
3.4 Aineistonkeruumenetelmät	13
3.5 Aineiston analysointi	13
3.6 Luotettavuus	14
3.7 Mahdolliset riskit.....	14
3.8 Yhteistyökumppanit	14
3.9 Aikataulu.....	15
4 TUTKIMUSTULOKSET	16
4.1 Vastaaajien taustatiedot.....	16
4.2 Nykytilanne.....	18
4.3 Ensihoitoyksikkö poliisijohtoisilla tehtävillä	22
4.4 Turvallisuus	25
4.5 Taktinen ensihoito	27
4.6 Vapaamuotoiset kysymykset	28
4.6.1 Mikä poliisin ja ensihoidon yhteistehtävillä on sujunut hyvin?	29
4.6.2 Mikä poliisin ja ensihoidon yhteistehtävillä on sujunut huonosti?	29
4.6.3 Kuinka toimintaa voisi kehittää?	31
5 YHTEENVETO	33
6 TAULUKOT	35
7 KUVIOT.....	35
8 LÄHTEET.....	35

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössämme halusimme tutkia ja selvittää, kuinka ensihoidon ja poliisin yhteistoiminta poliisijohtoisilla tehtävillä toimii tällä hetkellä. Poliisijohtoisilla tehtävillä tarkoitetaan tilannetta, jossa sivullisia ja ensihoitohenkilökuntaa uhkaa vaara omasta turvallisuudesta. Esimerkiksi kouluammunnat, ampumisväkivallat, puukotukset, pahoinpitelyt ja muut uhkaavat tilanteet ovat tällaisia poliisijohtoisia tehtäviä, joissa vaaran aiheuttaja saattaa olla edelleen vaarallinen muille. Näissä tilanteissa ensihoitoyksikkö joutuu odottamaan poliisilta tietoa kohteen turvallisuudesta. Valtakunnallisia tilastoja ei ole olemassa, mutta Helsingissä raportoitiin vuosina 2003-2006 poliisijohtoisia ensihoidon erityistilanteita yhteensä 77 (Porthan 2009, 542).

Selvitämme myös, miten viestiliikenne toimii hätäkeskuksen ja yksiköiden välillä sekä miten eri yksiköt saavat tietoa toisilta yksiköiltä. Opinnäytetyössä on tärkeää selvittää viestiliikenteeseen liittyvät asiat, koska yksiköitä ohjeistetaan ja johdetaan ensisijaisesti radioliikenteen avulla.

Olemassa oleva materiaali ei käsittele sitä, kuinka hyvin ensihoitohenkilöstö ja poliisiviranomaiset kentällä ovat valmistautuneet toimimaan yhteisissä tehtävissä. Aihe on tärkeä sekä yhteiskunnallisesti, mutta myös työturvallisuuden näkökulmasta. Kaikilta osin toiminta ei ole selkeää, koska tieto ei kulje viranomaisten kesken. Ajankohtaiseksi aiheen tekevät lisääntyvät traagiset tapahtumat ympäri maan (kouluammukset, Sellon ampumavälikohtaus) ja myös se, että väkivallan uhkaa ensihoidossa on.

Opinnäytetyön tekemisen ja siihen liittyvän tutkimus-/ selvitystyön tavoitteena on antaa valmiuksia itsellemme tulevaisuudessa toteuttaa turvallista ensihoitotyötä sekä viedä työelämässä tietoa paremmin myös muiden viranomaistahojen saataville.

2 YHTEISTOIMINTA POLIISIN JA ENSIHOIDON VÄLILLÄ

2.1 Toiminta poliisijohtoisilla tehtävillä

Poliisijohtoiset ensihoidon erityistilanteet käsitteenä ja sen toimintaperiaatteet on tuotu Suomeen Yhdysvalloista. Tieteellinen tutkimustieto toiminnan sisällyttämisestä normaalin ensihoitopalvelun toimintaan on vähäistä. (Porthan 2009, 542.)

Poliisijohtoisia tehtäviä, joissa ensihoitoyksikkö kuuluu hätäkeskuksen hälytysvasteeseen, ovat hätäkeskuksen tehtäväluokkaluokituksen mukaan hengen ja terveyden suojeluun kohdistuvat tehtävät. Näihin tehtäviin kuuluvat 03 pahoinpitely ja tappelu, 031 ampuminen, 032 puukotus, 033 potkiminen ja hakkaaminen sekä 034 tekotapa epäselvä. (STM 2005.)

Poliisin kenttäjohtaja johtaa toimintaa normaalin kenttätoiminnan lisäksi myös vaativissa (VATI) ja erikoistilanteissa (Valli 2009). Poliisijohtoisissa ensihoidon erityistilanteissa poliisin kenttäjohtaja pyytää hätäkeskukselta lääkinnällistä virka-apua, jonka jälkeen hätäkeskus hälyttää lähimmän ja tarkoituksenmukaisimman yksikön tehtävälle (Porthan 2009, 544). Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi piiritys- ja pankkivankitilanteet, pommiuhka, ampumavälikohtaukset, mellakat, kansainväliset kokoukset ja kaikki puukotus- sekä ampumavammatehtävät (Valli 2009).

Ensihoitoyksikkö on operatiiviseen toimintaan kuuluva ensihoitopalvelun kulkuneuvo ja sen henkilöstö. Ensihoitoyksiköt jaotellaan perustason ja hoitotason ensihoidon yksiköihin sekä johto- ja lääkäriyksiköihin. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 340/2011.)

Matkalla kohteeseen ja kohteessa ensihoitoyksikön olisi suositeltavaa noudattaa seuraavia Ivalon, Jokelan ja Komokallion (2001, 30) laatimia toimintaohjeita:

- Tarkistaa, onko poliisi jo kohteessa tai matkalla sinne.
- Keskeyttää vilkkuvalot ja äänimerkkien antaminen jo muutamaa korttelia ennen kohdetta.
- Välttää suoraan kohteen eteen ajamista. Ajoneuvo on syytä jättää sivummalle.
- Lähestyä kohdetta suojassa.
- Lähestyttäessä kohdetta huomioida mahdolliset näkösuojat ja suojapaikat.
- Välttää kohtisuoraan oven eteen sijoittumista koputtaessa tai ovikelloa soittaessa.

Sairaankuljetusyksikön miehistön tulee pukea suojarusteet (luotiliivit, ym.) päälle tehtävän vastaanotettuaan. Lääkinnän kenttäjohtaja, jona toimii korkeimman hoitovastuun omaava terveydenhuollon ammattilainen, ohjeistaa yksikköä ajoneuvon turvallisesta sijoittamisesta kohteessa. Poliisin kenttäjohto on usein tilanteen käynnistyttyä erittäin kiireinen, eikä näin ollen kykene vastaamaan lääkinnällisen johdon radioteitse antamiin tiedusteluihin turvallisesta paikasta. Tällöin kannattaa jäädä suojaisaan paikkaan satojen metrien päähän. Kohteeseen on suotavaa mennä vasta lääkinnän kenttäjohtajan saatua yhteyden poliisin kenttäjohtajaan. (Porthan 2009, 544.)

Lääkinnän kenttäjohtajan tulee toimia seuraavasti:

- Suorittaa tilannearvio poliisin kenttäjohtajan ja sairaankuljettajien kanssa.
- Pyytää poliisin kenttäjohtajalta tilannekatsaus, johon kuuluu taustojen ja taktiikan selvittäminen.
- Lääketieteellisten uhkien ennakoiminen tilannearvioon perustuen.
- Sopia yhteinen VIRVE- puheryhmä poliisin ja lääkinnän välillä.
- Pyytää poliisin yhdyshenkilö tarvittaessa lääkinnän käyttöön.
- Selvittää vaara- alueella olevien henkilöiden määrä.

- Ennakoida todennäköisin tapahtuma ja sen seuraukset.
- Suunnitella yhdessä poliisin kenttäjohtajan kanssa turvallisien hoitopaikka kohteessa ja tiedottaa siitä kaikille siellä oleville henkilöille.
- Suunnitella potilaiden kuljetuspaikat yhdessä ensihoitohenkilöstön kanssa.
- Arvioida tilanteen kesto.
- Suunnitella hätäevakuointia varten reitit, paikat ja tavat.
- Huomioida poliisin voimankäyttöresurssit.
- Ohjeistaa ensihoitoyksiköitä tulevien tapahtumien varalta.
- Välittää tarvittaessa tietoa pelastusviranomaisille.
- Informoida päivystävää ensihoitolääkärää tilanteen kulusta.
(Porthan 2009, 544,545.)

2.2 Taktinen ensihoito

Valtaosa nykyisestä tutkimusmateriaalista käsittelee niin sanottua taktista ensihoitoa. Partasen (2003, 28) mukaan sillä tarkoitetaan toimintaa, jossa terveydenhuollon asiantuntemus tuodaan turvallisesti poliisin johtamiin tilanteisiin, jotta vammautuneiden hoito voitaisiin aloittaa mahdollisimman nopeasti. Toikka (2004, 18) puolestaan kertoo, että taktinen ensihoito (Tactical Emergency Medical Service) on kehitetty vaikeita piiritys-, kiinniotto ja muita erityistilanteita varten. Taktiseen ensihoitoryhmään kuuluu kolmen henkilön ammattiryhmä, jossa on mukana yleensä lääkäri ja kaksi terveydenhuollon ammattihenkilöä (Toikka 2004, 18).

Toikan (2004, 18) haastattelema ylikomisario Tapani Hack kertoo taktisen ensihoidon alkaneen virallisesti vuonna 2002 sisäasiainministeriön annettua ohjeen taktisen ensihoitoryhmän käyttämisestä poliisitehtävissä. Taktiseen ensihoitoryhmään kuuluvan tulee tuntea poliisin taktiikka, jotta välttyttäisiin ryhmälle koituvilta toimintavaikeuksilta, jopa vaaratilanteilta. (Toikka 2004, 18.)

Suuri osa materiaalista kertoo taktisen ensihoitoryhmän toiminnasta, jonka malleja voitaisiin soveltaa tavanomaisten ensihoitoyksiköiden toiminnassa.

Taktisen ensihoitoryhmän tehtävänä on toimia yhteistyössä ensihoitoyksiköiden kanssa ja tukea niiden toimintaa (Partanen 2003, 28).

Taktisen ensihoidon tavoitteena on myös pelastus- ja poliisiviranomaisten työturvallisuuden parantaminen, ja se perustuu sosiaali- ja terveysministeriön, sisäasiainministeriön, lääninhallitusten ja organisaatioiden väliseen sopimukseen (Partanen 2003, 28-29).

2.3 Käytännön kokemukset

Vuonna 2007 Jokelan koulukeskuksen ampumavälikohtausta käsittelevästä lehtiartikkelista nousee esille useita ongelmakohtia. Toikan (2007, 6) haastatteleman pelastusjohtaja Pekka Vänskän mielestä tehtävän suorittamista haittasi informaation heikko kulku eri viranomaisten välillä, tehtävä esimerkiksi välitettiin hätäkeskuksen toimesta aluksi kaatumisena ja näin ollen tehtävän todellinen luonne selvisi yksiköille vasta tapahtumapaikalla. Poliisilla ja pelastustoimella ei ollut yhteistä käsitystä tilanteesta, vaan molemmat toimivat omilla tahoillaan. Poliisi ei ollut esittänyt ainoatakaan virka-apupyyntöä pelastustoimelle. Toikka (2007, 6) haastatteli myös poliisipäällikkö Matti Tohkasta, joka myöntää, että huonoa tiedon kulkua edisti osaltaan myös Keskusrikospoliisin yhdyshenkilön puuttuminen pelastustoiminnan johdon yhteydestä. Lisäksi poliisilla oli uhrien lukumäärästä puutteellinen käsitys. (Toikka 2007, 6.)

Pelastustoimintaa johtavan viranomaisen vastuulla on koota esitiedot, lisäselvitykset ja tilannearviot ja niiden perusteella täydentää hälytettävien yksiköiden kokoonpanoa, koska hätäkeskuksen käynnistämä vaste on harvoin riittävä suhteessa tapahtumapaikan tilanteeseen (Alanen & Pappinen 2006, 45).

Esimerkkeinä annetuista julkaisusta käy hyvin ilmi, että varsinaisia käytännön kokemuksia aiheesta on dokumentoitu hyvin vähän, eikä ensihoitohenkilökunnalle ole luotu selkeää ohjeistusta vastaavia tilanteita varten. Myöskään radioliikenteen toimivuudesta ja käytöstä ei ole olemassa selkeitä malleja.

2.4 Viranomaisyhteistyö ensihoidossa

Viranomaisyhteistyö Suomessa on hyvässä maineessa kuten Taitto (2007, 6) toteaa. Silti viranomaisyhteistyö edellyttää yhteistä suunnittelua sekä harjoittelua, vaikka osalle yhteistyö onkin päivittäistä rutiinia (Valtonen 2007, 7). Viranomaisen antamaa apua toiselle viranomaiselle tehtävän suorittamiseksi kutsutaan virka-avuksi (STM 2011).

Ensihoitopalveluun sisältyy lain mukaan virka-avun antaminen poliisille, pelastusviranomaisille, rajavartiolaitosviranomaisille ja meripelastusviranomaisille, jotta viranomainen pystyy hoitamaan vastuullaan olevan tehtävän (Terveystieteiden tutkimuskeskuslaki 40§).

Ensihoitopalvelu käyttää esimerkiksi pelastustoimen virka-apua usein potilaan tavoittamiseen tai siirtämiseen hankalasta paikasta. Poliisilta saatava virka-apu liittyy yleensä mielenterveyslain alaisiin tehtäviin ja sosiaalipäivystyksen kanssa tapahtuva yhteistyö liittyy usein lastensuojelulain tehtäviin. (STM 2011.)

Hätäkeskuslaitosta johtaa sisäasianministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö. Tehtävä välitetään hätäilmoituksen arvion perusteella yksiköille, joille se voimassaolevan lain mukaan kuuluu. Hätäkeskus toimii myös tehtäviä suorittavien yksiköiden apuna ja tukena sekä viestikeskuksena. (Seppälä 2009.)

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS JA TAVOITTEET

3.1 Tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esiin poliisijohtoisilla tehtävillä ilmeneviä ongelmia ensihoitohenkilöstön näkökulmasta. Samalla saadaan näkemys siitä kuinka opiskeluaikana sekä työelämässä aihetta on käsitelty koulutuksissa. Tutkimustulosten avulla työyksiköissä voidaan kehittää toimintaa selkeämmäksi.

3.2 Tutkimustyyppi ja –asetelma

Koska olemassa olevaa materiaalia ja tutkimuksia on käytettävissä hyvin vähän, toteutettiin opinnäytetyö laadullisella menetelmällä, johon sisällytimme määrällisen kyselyn sekä vapaasti vastattavat kysymykset.

3.3 Kohderyhmä

Opinnäytetyö suunnattiin sairaalan ulkopuolisen ensihoidon henkilöstölle, joka työskentelee yhteistyökumppaneiden palveluksessa. Kysely toteutettiin sähköisenä kyselynä, johon saivat halutessaan osallistua kaikki ”kentällä” toimivat työelämän edustajat. Vastaajat ovat koulutukseltaan joko ensihoitajia (AMK), sairaanhoitajia, lähihoitajia, lääkintävahtimestari-sairaankuljettajia tai palomies/sairaankuljettajia.

3.4 Aineistonkeruumenetelmät

Olemassa oleva aineisto saatiin hakutietokantojen avulla, sekä tiedustelemalla mahdollisia olemassa olevia opinnäytetöitä ammattikorkeakouluista. Aluksi selvitettiin jo olemassa olevan tieto ja sen saatavuus, jonka hyödyntämisen jälkeen strukturoidulla kyselylomakkeella selvitettiin ensihoitohenkilöstön kokemus koskien poliisijohtoisia tehtäviä. Kyselytutkimus toteutettiin Webropol-sovelluksen avulla internetissä. Linkki kyselyyn pääsemiseksi lähetettiin sähköpostilla kunkin työyksikön esimiehille, jotka lähettivät sähköpostin edelleen työntekijöille. Kysely koostui kolmestakymmenestä monivalintakysymyksestä sekä kolmesta vapaamuotoisesta kysymyksestä, joihin jokainen pystyi vastaamaan itse haluamallaan tavalla, eikä vastausten pituutta rajoitettu.

3.5 Aineiston analysointi

Webropol-ohjelma mahdollisti tulosten ja vastausmäärien reaaliaikaisen seuraamisen. Webropol-ohjelman avulla tulokset saatiin kerättyä vaivattomasti

yhteen ja tulosten ristiintaulukointi vastaajien taustatietojen mukaan oli helppoa. Webropol-ohjelman tulosten avulla luotiin taulukot sekä opinnäytetyöteksti.

3.6 Luotettavuus

Tutkimukseen saatiin 69 vastaajaa. Vastaajat jakautuivat tasaisesti yhteistyökumppaneiden kesken. Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta vastaajia oli 29, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta 28 ja Itä-Uudenmaan pelastuslaitokselta 12 vastaajaa. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on yhteistyökumppaneista pienin ensihoitopalveluiden toimija. Tutkimustuloksia häiritsevät eräissä kysymyksissä ylimääräiset vastaukset, eli vaikka todellinen osallistujamäärä oli 69, jotkut kysymykset pitävät sisällään 73 vastaajan tulokset. Tällä ei ole kuitenkaan tuloksiin.

3.7 Mahdolliset riskit

Mahdollisina riskeinä koettiin kyselyssä tapahtuva kato, toisin sanoen vastaamattomuus sekä vastausmäärien suuri ero eri organisaatioiden kesken. Näiden riskien minimoimiseksi kysely toteutettiin juuri Webropol-sovelluksen avulla, mikä mahdollisti vastausten reaaliaikaisen seuraamisen, ja sen avulla pystyttiin muistuttamaan organisaatioita kyselystämme. Webropol-sovellus ehkäisi osaltaan myös vastaamattomuutta, koska sen käyttö oli vastaajalle helppoa.

Poliisiviranomaisten sekä hätäkeskuslaitoksen edellyttämät lupa- ja salassapitoasiat eivät mahdollistaneet heidän näkökulmansa saamista opinnäytetyöhön.

3.8 Yhteistyökumppanit

Yhteistyökumppaneina toimivat Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, joka tuottaa kiireellistä ensihoitopalvelua Espoon, Kauniaisten sekä Kirkkonummen alueelle (Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, joka tuottaa kiireellistä ensihoitopalvelua Hyvinkään, Järvenpään, Keravan,

Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten sekä Vantaan alueelle (Keski-Uudenmaan pelastuslaitos) sekä Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, joka tuottaa kiireellistä ensihoitopalvelua Porvoon ja Askolan alueelle (Itä-Uudenmaan pelastuslaitos).

3.9 Aikataulu

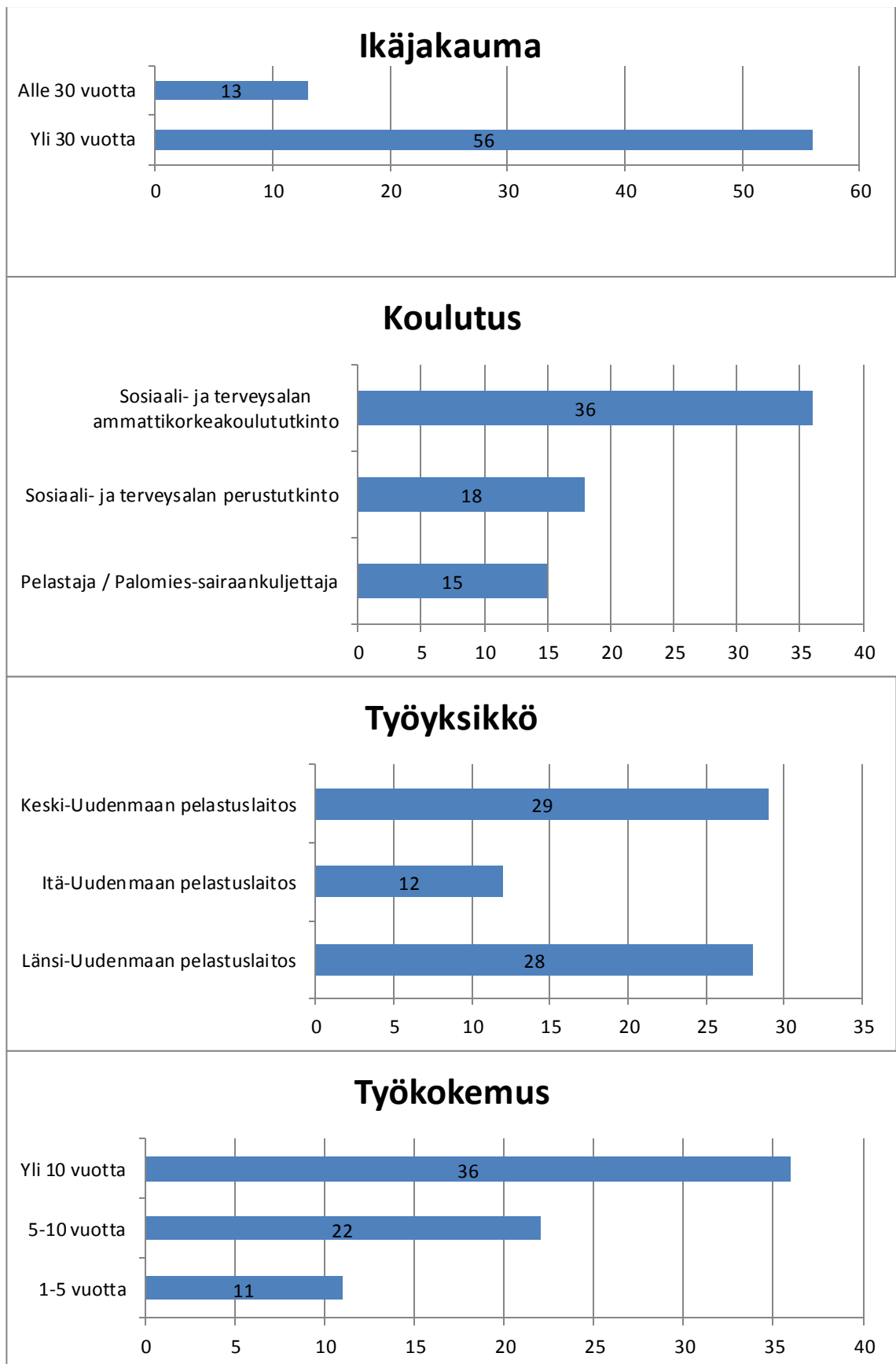
Tammikuussa 2010 syntyi opinnäytetyöidea, jonka avulla alettiin kerätä aineistoa. Aineistonkeruuvaikeudet tai aineiston niukkuus saivat aikaan selkeän suunnan opinnäytetyölle, ja opinnäytetyösuunnitelma syntyi toukokuussa 2010. Opinnäytetyön alkuvaiheilla oli selvää, että kysely toteutettaisiin Uudellamaalla, jossa poliisijohtoiset tehtävät ovat yleisempiä muuhun maahan verrattuna. Syksyllä 2010 lähdettiin pyytämään yhteistyökumppaneita sekä selvittämään lupa-asioita tutkimuksen tekemiselle. Tarvittavat luvat tutkimukselle tulivat helmikuussa 2011, jonka jälkeen kyselylomaketta alettiin siirtää Webropol-sovellukselle. Toukokuussa 2011 lähetettiin sähköpostit yhteistyökumppaneille, joiden avulla vastaajat pääsivät vastaamaan kyselyyn. Samaan aikaan yritettiin sopia henkilökohtaisia haastatteluja yhteistyökumppaneiden kesken. Kyselytutkimukseen saatiin vastaajia nopeasti, ja tämän tiedon avulla päätettiin luopua henkilökohtaisista haastatteluista aikataulullisista syistä. Elokuussa 2011 aloitettiin tulosten analysointi, joiden pohjalta laadittiin ensimmäiset tutkimustulokset. Syyskuun opinnäytetyöseminaarin pohjalta tuloksia päätettiin vielä analysoida ristiintaulukoimalla ja luoda selkeämmät taulukot lopulliseen raporttiin. Valmis opinnäytetyö palautettiin lokakuussa 2011.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä raportissa tutkimustulokset esitetään seuraavassa järjestyksessä: taustatiedot, nykytilanne, ensihoitoyksikkö poliisijohtoisilla tehtävillä, turvallisuus, taktinen ensihoito ja vapaamuotoiset vastaukset.

4.1 Vastaajien taustatiedot

Vastaajien taustatiedoilla haluttiin selvittää vastaajien ikä, koulutus, työyksikkö sekä työkokemus. Ikävaihtoehdot on rajattu selkeästi anonymiteetin turvaamiseksi. Lisäksi kohdassa koulutus haluttiin jättää pois ammattinimikkeet kuten lääkintävahtimestari-sairaankuljettaja, lähihoitaja sekä ensihoitaja, koska niiden arvioitiin tuovan sekaannusta kysyttäessä vastaajan peruskoulutusta. Työyksiköllä haluttiin nähdä vastaajien määrä kohdeorganisaatioista, ja tämä myös mahdollistaa tulevien vastauksien ristiintaulukoinnin organisaatioiden mukaan. Taustatiedot nähdään kuviosta 1.

Kuvio 1 Vastaajien taustatiedot (n=69, f)

Kyselyyn vastanneista 56 oli yli 30vuotiaita ja alle 30vuotiaita oli 13 vastaajista. Vastaajista enemmistö, 36 vastaajaa, oli ollut alalla töissä yli 10 vuotta ja 22 vastaajaa oli ollut alalla 5-10 vuotta. Alle 5 vuotta alalla työskennelleitä oli 11 vastaajaa.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta vastaajia oli 29 ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta 28. Itä-Uudenmaan pelastuslaitokselta vastaajia oli 12.

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita oli vastaajista 36 ja sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneita 18. Pelastusopiston tai pelastuskoulun suorittaneita oli 15 vastaajaa.

Kyselyn tulokset ovat siis pitkään alalla työskentelevien näkemyksiä ja kokemuksia. Vastaajia saatiin tasaisesti kahdelta isolta organisaatiolta, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen osuus vastaajista on myös hyvä suhteutettuna ensihoitotoiminnan laajuuteen.

4.2 Nykytilanne

Nykytilanteella haluttiin selvittää, onko ensihoidon ja poliisin yhteistyötä käsitelty opiskeluaikana tai työyksiköissä.

Taulukossa 1 esitellään tulokset kaikkien vastaajien sekä vastaajien työyksikön mukaan, mikä helpottaa tulosten vertailua eri organisaatioiden välillä. Kysymyksestä, opiskeluaikana on käsitelty poliisin ja ensihoidon välistä yhteistyötä, eroteltiin tulokset vastaajien peruskoulutuksen mukaan, koska kysymys liittyi vastaajien opiskeluaikaan.

Taulukossa on yhdistelty varsinaisen kyselyn monivalintavaihtoehtoja. Kyselyn kohdat, erittäin heikosti ja heikosti, on yhdistetty tuloksissa sarakkeen ”huonosti” alle ja kyselyn kohdat, tyydyttävästi ja hyvin, on yhdistetty vastaavasti sarakkeen ”hyvin” alle.

Taulukko 1 Vastaajien saama opetus (n=69, f, %)

Kysymys ja pelastuslaitos	Huonosti f (%)	Ei osaa sanoa f (%)	Hyvin f (%)	Yhteensä f (%)
Opiskeluaikanasasi on käsitelty poliisin ja ensihoidon välistä yhteistyötä?	47 (68%)	0 (0%)	22 (32%)	69 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	18 (64%)	0 (0%)	10 (36%)	28 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	9 (75%)	0 (0%)	3 (25%)	12 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	20 (69%)	0 (0%)	9 (31%)	29 (100%)
Peruskoulutuksen mukaan				
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto	22 (61%)	0 (0%)	14 (39%)	36 (100%)
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto	14 (78%)	0 (0%)	4 (22%)	18 (100%)
Pelastaja / Palomies-sairaankuljettaja	11 (73%)	0 (0%)	4 (27%)	15 (100%)
Työyhteisössasi on järjestetty koulutusta poliisijohtoisia tehtäviä varten?	47 (67%)	7 (10%)	16 (23%)	70 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	19 (65%)	4 (14%)	6 (21%)	29 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	8 (68%)	2 (16%)	2 (16%)	12 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	20 (69%)	1 (3%)	8 (28%)	29 (100%)
Tällaisella koulutuksella olisi tarvetta työelämässäsi?	0 (0%)	1 (1%)	70 (99%)	71 (100%)

Kaikista vastaajista 68% on sitä mieltä, että poliisin ja ensihoidon välistä yhteistyötä on käsitelty huonosti opiskeluaikana. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon omaavista vastaajista 78% arvioi aiheen käsittelyn olleen huonoa opiskeluaikana. Pelastaja tai palomies-sairaankuljettajatutkinnon suorittaneista vastaajista aiheen käsittelyn huonoksi arvioi 73% sekä sosiaali- ja

terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista vastaajista käsittelyn huonoksi arvioi 61%. Kaikista vastaajista 32% arvioi aiheen käsittelyn opiskeluaikana hyväksi. Jos tuloksia tarkastellaan vastaajien peruskoulutuksen mukaan, parhaiten aihetta oli käsitelty ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden opinnoissa (39%). Vastaavasti pelastaja- tai palomies-sairaankuljettajien opinnoissa aihetta oli käsitelty hyvin 27%:n mielestä sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneiden opinnoissa aihetta oli käsitelty opiskeluaikana hyvin 22%:n mielestä. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella työskentelevien vastaajien opinnoissa aihetta oli käsitelty opiskeluaikana huonosti 75%:n mielestä ja hyvin 25%:n mielestä. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella työskentelevistä vastaajista 69% arvioi opiskeluaikaisen opetuksen huonoksi ja 31% hyväksi. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 64% arvioi opiskeluaikana aiheen käsittelyn huonoksi ja 36% hyväksi.

Kaikista vastaajista 67% on sitä mieltä, että työyhteisössä on järjestetty koulutusta huonosti koskien poliisijohtoisia tehtäviä. Kaikista vastaajista 10% ei osannut sanoa vastaustaan ja 23% kaikista vastaajista oli tyytyväisiä työyhteisössä järjestettyyn koulutukseen. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 28% arvioi koulutuksen työyhteisössään hyväksi ja 69% huonoksi. Vastaavasti Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 21% arvioi koulutuksen hyväksi ja 65% huonoksi. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 16% arvioi koulutuksen työpaikalla hyväksi ja 68% huonoksi.

Kysyttäessä vastaajilta, olisiko poliisin ja ensihoidon yhteistoimintaa käsittävällä koulutuksella tarvetta työelämässä, ovat tulokset yksiselitteiset. Kaikista vastaajista 99% arvioi, että tällaisella koulutuksella olisi hyvin tarvetta heidän työelämässä.

Seuraavaksi haluttiin selvittää, kuinka työyksiköissä on selvennetty viranomaisten välistä yhteistyötä kirjallisella ohjeella, jota vastaajat ovat voineet tai voisivat käyttää tukenaan poliisijohtoisilla tehtävillä. Taulukosta 2 nähdään, kuinka kirjalliset ohjeet ovat selkeyttäneet yhteistoimintaa ja parantaneet työturvallisuutta. Vastaajilta, joiden työyksikössä ei ole kirjallista ohjetta

yhteistyötehtäville, kysyttiin, kuinka mahdollinen ohje heidän mielestään voisi selkeyttää yhteistoimintaa ja parantaa työturvallisuutta. Taulukossa on eritelty tulokset vastaajiin, joilta löytyy kirjallinen ohje, sekä vastaajiin, joilta ei löydy kirjallista ohjetta. Taulukossa on myös yhdistelty varsinaisen kyselyn monivalintavaihtoehtoja. Kyselyn kohdat, erittäin heikosti ja heikosti, on yhdistetty tuloksissa sarakkeen ”huonosti” alle, ja kyselyn kohdat, tyydyttävästi ja hyvin, on yhdistetty vastaavasti sarakkeen ”hyvin” alle.

Taulukko 2 Vastaajien arviot kirjallisesta toimintaohjeesta (n=69, f, %)

Kysymys	Huonosti f (%)	Ei osaa sanoa f (%)	Hyvin f (%)	Yhteensä f (%)
Vastaajat joiden työyksiköistä löytyy kirjallinen toimintaohje:				
Sinut on perehdytetty ohjeen käyttöön	15 (47%)	4 (13%)	13 (40%)	32 (100%)
Ohjeen käyttö on selkeyttänyt yhteistoimintatilanteita	6 (18%)	4 (12%)	23 (70%)	33 (100%)
Ohje selkeyttää viestiliikennettä ja sen toteutumista	4 (13%)	2 (6%)	26 (81%)	32 (100%)
Ohje on parantanut työturvallisuutta	9 (26%)	6 (17%)	20 (57%)	35 (100%)
Vastaajat joiden työyksiköissä ei ole kirjallista toimintaohjetta:				
Ohjeesta olisi hyötyä mielestäsi	0 (0%)	3 (8%)	34 (92%)	37 (100%)
Ohje selkeyttäisi yhteistoimintaa	0 (0%)	1 (3%)	36 (97%)	37 (100%)
Ohje parantaisi työturvallisuutta	0 (0%)	2 (5%)	36 (95%)	38 (100%)

Kirjallisen toimintaohjeen koetaan olevan hyödyksi yhteistoimintatehtäville toiminnan selkeyttämiseksi sekä työturvallisuuden parantamiseksi. Vastaajista 37, joilta ei löydy kirjallista toimintaohjetta, ovat arvioineet, että tällaisesta ohjeesta olisi hyvin hyötyä 92%:n mukaan. Näistä vastaajista 97% arvioi, että

ohje voisi selkeyttää yhteistoimintaa hyvin, sekä 95% arvioi, että ohje voisi parantaa työturvallisuutta hyvin.

Vertailtaessa tuloksia vastaajiin, joilta löytyy kirjallinen toimintaohje, 70% 33 vastaajasta kokee ohjeen selkeyttäneen yhteistoimintaa hyvin. Näistä vastaajista myös 81% kokee ohjeen selkeyttäneen viestiliikennettä ja sen toteutumista yhteistoimintatehtävillä hyvin. Niistä 35 vastaajasta, joilta löytyy kirjallinen toimintaohje, 57%:n mielestä kirjallinen toimintaohje on parantanut työturvallisuutta hyvin. Sen sijaan 26%:n mielestä ohje on parantanut työturvallisuutta huonosti. Niistä vastaajista, joilta löytyy kirjallinen toimintaohje, 47% oli perehdytetty huonosti ohjeen käyttöön. 40% mukaan ohjeen käyttöön oli perehdytetty hyvin.

4.3 Ensihoitoyksikkö poliisijohtoisilla tehtävillä

Vastaajilta selvitettiin, kuinka ensihoidon ja poliisin yhteistyö toimii yhteistehtävillä ja miten hätäkeskus välittää tietoa kohteeseen hälytetyistä yksiköistä. Taulukon 3 tulokset on koottu kaikkien vastaajien mukaan sekä vastaajien työyksiköiden mukaan. Kysymykset, joiden tuloksissa ei ole eroa työyksiköittäin, päätettiin olla erottelematta työyksiköiden mukaan. Taulukossa on myös yhdistelty varsinaisen kyselyn monivalintavaihtoehtoja. Kyselyn kohdat, erittäin heikosti ja heikosti, on yhdistetty tuloksissa sarakkeen ”huonosti” alle ja kyselyn kohdat, tyydyttävästi ja hyvin, on yhdistetty vastaavasti sarakkeen ”hyvin” alle.

Taulukko 3 Vastaajien näkemys yhteistoiminnasta (n=69, f, %)

Kysymys & pelastuslaitos	Huonosti f (%)	Eos f (%)	Hyvin f (%)	Yhteensä f (%)
Yhteistyö poliisin ja ensihoidon välillä sujuu	2 (3%)	1 (1%)	66 (96%)	69 (100%)
Viestiliikenne poliisin ja ensihoidon välillä toimii	21 (29%)	3 (4%)	49 (67%)	73 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	8 (28%)	1 (4%)	19 (68%)	28 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	6 (46%)	0 (0%)	7 (54%)	13 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	7 (22%)	2 (6%)	23 (72%)	32 (100%)
Poliisi välittää tietoa kohteesta ja sen turvallisuudesta oma-aloitteisesti	37 (50%)	3 (4%)	34 (46%)	74 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	13 (43%)	1 (3%)	16 (54%)	30 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	8 (67%)	0 (0%)	4 (33%)	12 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	16 (50%)	2 (6%)	14 (44%)	32 (100%)
Poliisilta saa tiedon turvallisesta etäisyydestä kohteeseen	30 (43%)	6 (9%)	34 (48%)	70 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	12 (43%)	2 (7%)	14 (50%)	28 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	8 (66%)	2 (17%)	2 (17%)	12 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	10 (33%)	2 (7%)	18 (60%)	30 (100%)
Poliisi välittää tilanpäivityksen ensihoidolle säännöllisesti	41 (60%)	14 (20%)	14 (20%)	69 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	16 (57%)	5 (18%)	7 (25%)	28 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	8 (67%)	4 (33%)	0 (0%)	12 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	17 (59%)	5 (17%)	7 (24%)	29 (100%)
Hätäkeskus välittää tietoa kohteeseen hälytetyistä yksiköistä	17 (24%)	2 (3%)	52 (73%)	71 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	13 (46%)	2 (8%)	13 (46%)	28 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	1 (8%)	0 (0%)	12 (92%)	13 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	3 (10%)	0 (0%)	27 (90%)	30 (100%)

Kaikista vastaajista 96%:n mukaan yhteistyö poliisin ja ensihoidon välillä sujuu hyvin. Viestiliikenne toimii 67%:n mukaan hyvin ensihoidon ja poliisin välillä ja 29%:n mukaan viestiliikenne toimii huonosti. Vertailtaessa viestiliikenteen toimivuuden tuloksia pelastuslaitosten välillä, huomataan että Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 72% arvioi viestiliikenteen hyväksi ja huonoksi 22%. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 68%:n mukaan viestiliikenne toimii hyvin, huonosti 28%:n mukaan ja Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 54%:n mukaan viestiliikenne toimii hyvin, vastaavasti huonosti 46%:n mukaan.

Poliisi välittää tietoa kohteesta ja sen turvallisuudesta oma-aloitteisesti huonosti 50%:n mukaan. 46%:n mukaan tiedonvälitys kohteesta toimii hyvin. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajien tulokset eivät eroa suuresti kaikkien vastanneiden tuloksista, toisin Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 67% arvioi poliisin tiedonvälityksen kohteesta ja sen turvallisuudesta huonoksi.

Poliisilta saa tiedon turvallisesta etäisyydestä kohteeseen 48%:n mukaan hyvin ja 43%:n mukaan huonosti. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on samaa tasoa vertailtaessa kaikkien vastanneiden tuloksiin. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajien tulokset ovat keskiarvoa paremmat, 60%:n mukaan tiedon turvallisesta etäisyydestä kohteeseen saa hyvin. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajien tulokset ovat keskiarvoa huonommat, 17%:n mukaan tietoa turvallisesta etäisyydestä kohteeseen saa hyvin.

Poliisi on välittänyt säännöllisesti tilanpäivityksen ensihoidolle 60%:n mukaan huonosti, 20%:n mukaan tilanpäivityksen saa hyvin. Kysymykseen ei osannut vastata 20% vastaajista, joten kysymys on saattanut olla epäselvä tai pitkittyneet poliisijohtoiset tehtävät ovat harvinaisia.

Hätäkeskus välittää tietoa poliisijohtoisille tehtäville hälyttämistään yksiköistään hyvin 73%:n mukaan kaikista vastaajista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajien mukaan hätäkeskus välittää tietoa poliisijohtoisille tehtäville hälyttämistään yksiköistä hyvin 90%:n mukaan. Samoin Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajien mukaan hätäkeskus välittää tietoa yksiköistä hyvin 92%:n mukaan. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajien tulokset

poikkeavat edellisistä siten, että 46%:n mukaan hätäkeskus välittävää tietoa hyvin ja 46%:n mukaan huonosti. Tulosten poikkeavuuteen voi vaikuttaa se, että Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen yksiköt toimivat Länsi-Uudenmaan hätäkeskuksen alaisuudessa. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sekä Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen yksiköt toimivat Itä- ja Keski-Uudenmaan hätäkeskuksen alaisuudessa.

4.4 Turvallisuus

Kyselyssä haluttiin selvittää, kuinka vastaajien turvallisuudesta on huolehdittu työyksikön puolesta ja poliisin toimesta yhteistehtävillä. Kysymykset koskevat poliisin toimintaa ja ensihoitoyksikön turvavälineitä.

Taulukosta 4 nähdään tulokset kaikkien vastaajien mukaan sekä eriteltyinä pelastuslaitosten mukaan. Kysymykset, joiden tuloksissa ei ole eroa työyksiköittäin, päätettiin olla erottelematta työyksiköiden mukaan. Taulukossa on myös yhdistelty varsinaisen kyselyn monivalintavaihtoehtoja. Kyselyn kohdat, erittäin heikosti ja heikosti, on yhdistetty tuloksissa sarakkeen huonosti alle, ja kyselyn kohdat, tyydyttävästi ja hyvin, on yhdistetty vastaavasti sarakkeen hyvin alle.

Taulukko 4 Vastaajien näkemys turvallisuudesta (n=69, f, %)

Kysymys & pelastuslaitos	Huonosti f (%)	Eos f (%)	Hyvin f (%)	Yhteensä f (%)
Ensihoitoyksikön turvallisuus yhteistehtävällä on mielestänne huomioitu poliisin toimesta	16 (23%)	1 (2%)	52 (75%)	69 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	5 (18%)	1 (4%)	22 (78%)	28 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	6 (50%)	0 (0%)	6 (50%)	12 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	5 (17%)	0 (0%)	24 (83%)	29 (100%)
Ensihoitoyksikkö on turvavälineiden puolesta varusteltu mielestänne	9 (12%)	3 (4%)	61 (84%)	73 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	1 (3%)	2 (6%)	28 (91%)	31 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	1 (8%)	1 (8%)	11 (84%)	13 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	7 (24%)	0 (0%)	22 (76%)	29 (100%)
Turvavälineiden käyttöön on perehdytetty	19 (26%)	5 (7%)	49 (67%)	73 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	4 (14%)	1 (4%)	23 (82%)	28 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	3 (23%)	2 (15%)	8 (62%)	13 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	12 (38%)	2 (6%)	18 (56%)	32 (100%)
Turvavälineet ovat saatavilla	6 (9%)	1 (1%)	63 (90%)	70 (100%)
Turvavälineitä käytetään ennakoivasti	25 (33%)	4 (5%)	46 (62%)	75 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	10 (32%)	2 (7%)	19 (61%)	31 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	6 (50%)	1 (8%)	5 (42%)	12 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	9 (28%)	1 (3%)	22 (69%)	32 (100%)

Poliisi on huomionnut ensihoitoyksikön turvallisuuden yhteistehtävällä hyvin 75%:n mukaan. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 83%:n mukaan poliisi huolehtii turvallisuudesta hyvin ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 78%:n mukaan hyvin. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista enää 50%:n mukaan poliisi huolehti ensihoitoyksikön turvallisuudesta hyvin.

Ensihoitoyksikkö on varusteltu turvavälineiden puolesta hyvin 84%:n mielestä. 12% eli 9 vastaajaa arvioi ensihoitoyksikön varustelun huonoksi ja näistä 7 vastaajaa oli Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta.

Turvavälineiden käyttöön on perehdytetty hyvin 67%:n mukaan. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 82%:n mukaan perehdytys oli hyvää, Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 62%:n mukaan perehdytys välineisiin oli hyvää ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 56% arvioi perehdytyksen olleen hyvää.

Turvavälineiden ennakoiva käyttö kaikista vastaajista 62%:n mukaan oli hyvää. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 69%:n mukaan turvavälineitä käytetään ennakoivasti hyvin ja samoin Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajista 61%:n mukaan turvavälineitä käytetään ennakoiden hyvin. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen vastaajien 42%:n mukaan turvavälineitä käytetään ennakoivasti hyvin. Turvavälineiden saatavuus arvioidaan kuitenkin hyväksi kaikista vastaajista 90%:n mukaan.

4.5 Taktinen ensihoito

Taulukosta 5 nähdään, kuinka vastaajia on perehdytetty taktisen ensihoidon toimintaan sekä kuinka moni vastaaja on osallistunut joskus ensihoidon ja poliisin yhteisharjoitukseen. Tulokset on myös eroteltu työyksiköiden mukaan. Taulukossa on yhdistelty varsinaisen kyselyn monivalintavaihtoehtoja. Kyselyn kohdat, erittäin heikosti ja heikosti, on yhdistetty tuloksissa sarakkeen huonosti alle, ja kyselyn kohdat, tyydyttävästi ja hyvin, on yhdistetty vastaavasti sarakkeen hyvin alle.

Taulukko 5 Perehdytys taktiseen ensihoitoon ja yhteisharjoituksiin (n=69, f, %)

Kysymys & pelastuslaitos	Huonosti f (%)	Eos f (%)	Hyvin f (%)	Yhteensä f (%)
Taktiseen ensihoitoon on perehdytetty	56 (78%)	4 (5%)	12 (17%)	72 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	23 (77%)	1 (3%)	6 (20%)	30 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	8 (62%)	3 (23%)	2 (15%)	13 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	25 (86%)	0 (0%)	4 (14%)	29 (100%)
	Ei ole f (%)	-	Kyllä on f (%)	f (%)
Oletko osallistunut ensihoidon ja poliisin yhteisharjoitukseen	51 (74%)	-	18 (26%)	69 (100%)
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	22 (79%)	-	6 (21%)	28 (100%)
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	8 (67%)	-	4 (33%)	12 (100%)
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	21 (72%)	-	8 (28%)	29 (100%)

Kaikista vastaajista 78%:n mukaan taktiseen ensihoitoon on perehdytetty huonosti ja 17%:n mukaan taktiseen ensihoitoon on perehdytetty hyvin. Poliisin ja ensihoidon yhteisharjoitukseen on osallistunut vain 26% vastaajista. Tulos on yllättävä, koska 52% kyselyyn vastanneista oli ollut alalla töissä yli kymmenen vuotta

4.6 Vapaamuotoiset kysymykset

Vapaamuotoisiin kysymyksiin vastasi yli puolet kaikista vastaajista. Tästä voidaan päätellä vastaajien kokeneen kyselymme ja koko opinnäytetyön aihepiirin olevan heitä lähellä ja siten motivoineen vastaamaan rehellisesti ja omien kokemuksiansa pohjalta. Vapaamuotoisilla kysymyksillä haluttiin vastaajien lyhyt näkemys siitä, mikä poliisin ja ensihoidon yhteistehtävillä on sujunut hyvin ja mikä huonosti. Kolmas kysymys pyysi vastaajien näkemystä siitä, miten toimintaa voisi kehittää.

4.6.1 Mikä poliisin ja ensihoidon yhteistehtävillä on sujunut hyvin?

Ensimmäiseen kysymykseen saatiin 35 vastausta eli 50% kaikista vastaajista vastasi kysymykseen. Vastauksista käy hyvin ilmi, mitä asioita ensihoitoyksikkö poliisilta odottaa. Suurimmassa osassa vastauksista tuodaan esille ensihoitoyksikön turvallisuuden ja työskentelytilan varmistaminen, asiallinen kohtelu ja suhtautuminen molempien toimijoiden välillä ja pyydettyä saatava fyysinen apu, esimerkiksi potilaan siirtämisessä. Yhteistehtävät sujuvat useimmiten moitteetta potilaan kohtaamisesta eteenpäin, mikä osaltaan antaa viitteitä siitä, missä kohdin suurin parantamisen vara löytyy.

4.6.2 Mikä poliisin ja ensihoidon yhteistehtävillä on sujunut huonosti?

Toiseen kysymykseen vastauksia tuli yhteensä 37 eli 54% kaikista vastaajista. Saatujen vastausten suuntaus on hyvin paljon sitä, mitä ensimmäinen kysymys antaa ymmärtää. Päällimmäisenä negatiivisena kokemuksena vaikuttaisivat olevan ongelmat tehtäväkohteen esitietojen saamisessa, eli vaikka poliisin kenttäjohtolla esitiedot olisivatkin, monessa tapauksessa ne jäävät välittämättä, ellei ensihoitoyksikkö niitä itse ymmärrä radioitse pyytää.

Taulukossa 6 nähdään tulokset vapaamuotoisista vastauksista. Vastaukset lajiteltiin sisällön mukaan eri aihealueisiin, joiden perusteella pystyttiin laskemaan kyseisen aihealueen esiintyvyys vastauksissa. Vastauksista esiintyi myös kohtia, jotka koskivat päivittäistoimintaa, yleistä tietoa poliisijohtoisista tehtävistä sekä tehtäväselostuksia. Taulukossa näistä vastauksista on poimittu aihealueisiin sopivia kohtia ja loput on laitettu kohdan muut alle.

Taulukko 6 Vastaajien näkemys yhteistehtävien toiminnasta (n=37, f, %)

Kysymys ja esimerkkivastauksia	Aihealue	Mainittu yhteensä f (%)
1. Mikä poliisin ja ensihoidon yhteistehtävillä on sujunut hyvin		42 (100%)
<i>yhteistyö kohteessa toimii kohtuullisen hyvin, poliisit auttavat pyydettyäessä, esim. potilaan siirtämisessä...</i>	Yhteistyö	16 (38%)
<i>neuvonpito kohteessa, kun on keskusteluyhteys niin kaikki asiat hoituu sujuvasti ja hyvin,</i>	Kommunikointi	8 (19%)
<i>kohteen varmistaminen, turvallisuus,</i>	Turvallisuus	7 (16%)
<i>työnjako, ...roolijako on hyvin selvillä,</i>	Roolijako	4 (10%)
<i>viestintä..., ...määräävät ambulanssille tulokynnyksen...,</i>	Viestiliikenne	3 (7%)
<i>...ammattilinen kohtelu, ... asenteet ensihoidon ja poliisin välillä toisiaan kohtaan asialliset ja kunnioittavat</i>	Muut	4 (10%)
2. Mikä poliisin ja ensihoidon yhteistehtävillä on sujunut huonosti?		48 (100%)
<i>ennakkotiedot kohteesta, poliisi ei tiedota riittävästi kohteesta...</i>	Tiedonkulku	16 (33%)
<i>...poliisi ei kuuntele yhteisiä puheryhmiä. ...poliisin erittäin vaikea saada yhteys...</i>	Viestiliikenne	12 (25%)
<i>...kohteen turvallisuudesta saadaan tietoa kolmannen käden (Häke) kautta, ...kohteen turvallisuus jää tiedottamatta...</i>	Turvallisuus	7 (15%)
<i>johtaminen, ...kenttäjohdon kanssa ei ole minkäänlaista yhteistyötä ennakkoinnin...</i>	Toimintasuunnitelma	5 (10%)
<i>poliisille voisi antaa enemmän ensiapu koulutusta..., riskinarviointi poliisin osalta..</i>	Muut	8 (17%)

Kun tarkastellaan ensihoidon ja poliisin yhteistehtävillä hyvin sujuneita asioita, vastaajat ovat maininneet yhteistyön 16 kertaa, eli 38% vastauksista piti toimijoiden keskinäistä yhteistyötä ja toisen auttamista hyvänä. Kommunikaatio mainittiin 8 kertaa, tarkoittaen tilanteita, joissa kommunikaatio tapahtuu suullisesti tai keskusteluyhteys on jo varmistettu. Turvallisuus mainittiin 7 kertaa.

Ensihoidon ja poliisin yhteistehtävillä huonosti sujuneista asioista, vastauksissa on mainittu 16 kertaa tiedonkulun ja tiedottamisen heikkous. Vastausten mukaan poliisilta saa huonosti esitietoja kohteesta ja tilanteen etenemisestä. Tiedonkulkuun liittyy tärkeästi myös viestiliikenne, jonka toimimattomuus oli mainittu 15 kertaa. Vastauksissa miellettiin, että poliisiin on vaikea saada yhteys sovituissa puheryhmissä. Tiedottamisen heikkouden ja viestiliikenteen ongelmien koettiin vaikuttavan myös turvallisuuteen, joka mainittiin 7 kertaa, eikä kolmannen käden tietoa pidetty turvallisuutta parantavana tekijänä. Toimintasuunnitelmaan tai tehtäväjakoon liittyvissä vastauksissa negatiivisena koettiin johtamisen puute sekä se, että ensihoitohenkilöstöllä ei ole mitään tietoa, kuinka poliisi lähtee tehtävää suorittamaan.

4.6.3 Kuinka toimintaa voisi kehittää?

Kolmannen kysymyksen vastausmäärä oli vapaamuotoisissa kysymyksissä suurin. 46 eli 67% kaikista, vastasi kysymykseen, kuinka toimintaa tulisi kehittää.

Taulukossa 7 on koottu vastauksista saadut tulokset, ja ne on esiintyvyyden mukaan jaettu aihealueisiin. Kohdan muut alle on koottu vastaukset, jotka eivät sisältäneet aihealueisiin sopivaa tietoa.

Taulukko 7 Vastaajien näkemys toiminnan kehittämisestä (n=46, f, %)

Kysymys ja esimerkkivastauksia	Aihealue	Mainittu yhteensä f (%)
Kuinka toimintaa voisi mielestänne kehittää		71 (100%)
Yhteiskoulutusta, organisaatioiden esittelyä puolin sun toisin. Yhteinen koulutuspäivä..., Koko ensihoidon henkilöstölle (myös perustasolle) tulisi järjestää koulutusta... kummallekin osapuolelle tietoa toisen toimintatavoista...	Koulutus	23 (32%)
Yhteisiä harjoituksia, Harjoittelemalla yhteistyötä, Yhteistoimintaharjoituksia... virallinen ja epävirallinen kanssakäyminen tutustuttaisivat toisen osapuolen toimintatapoihin...	Yhteiset harjoitukset	23 (32%)
...molempien edustajien hyväksymät toimintaohjeet. Yhteiset toimintamallit. Kaikille samat toimintamallit... toimintaohjeiden päivitystä...	Toimintamallien yhtenäistäminen	9 (13%)
Yhteinen puheryhmä käyttöön hälytykseen matkalla. puheryhminä ennalta sovitut kanavat yhteiskeikoilla... yhteistoimintatehtävillä automaattinen siirtyminen PoPe...	Viestiliikenteen selkeyttäminen	7 (10%)
kommunikointia ja keskustelutilaisuuksia. ...keikkojen läpikäynti. yhteisiä purkuilanteita toiminnan jälkeen..	Purkukeskustelut	4 (6%)
Poliisin tulee olla nykyistä avoimpi... ...kohteeseen lähestymisestä pitäisi poliisin tiedottaa säännönmukaisesti.	Muut	5 (7%)

Vastaajat kehittäisivät toimintaa koulutusta ja yhteistä harjoitusta lisäämällä, jotka mainittiin yhteensä 43 kertaa vastauksissa. Tuloksista voidaan nähdä, että ensihoitohenkilöstö haluaa tietoa poliisin toimintatavoista, jotka voidaan saavuttaa kaikille suunnatuilla koulutuksilla ja yhteisharjoituksilla. Toimintamallien selkeyttäminen, päivittäminen sekä yhtenäistäminen esiintyivät vastauksissa 9 kertaa. Vastauksissa mainittiin myös tehtävien jälkeiset purku- eli debriefingkeskustelut. Radioliikenteen selkeyttäminen mainittiin 7 kertaa siltä osin, että yhteisien kanavien käyttöön tulisi kiinnittää enemmän painoarvoa ja niille siirtyminen tapahtuisi automaattisesti kaikkien toimijoiden kesken.

5 YHTEENVETO

Opinnäytetyön edistyminen sekä tulosten analysointi ovat olleet tutkimuksen parasta antia. Työssä saatiin aikaiseksi luotettavia tuloksia yhteistyökumppaneiden henkilöstön avulla, kiitos niille 69 vastaajalle, jotka kokivat työmme tärkeäksi omassa työelämässään. Tulosten luotettavuus pohjautuu myös siihen, että suurin osa tutkimukseen vastanneista omasi pitkän työkokemuksen, yli kymmenen vuotta.

Tuloksissa yllätti se, että työelämässä on järjestetty huonosti koulutusta koskien poliisijohtoisia tehtäviä. Vastaajatkin olivat yksimielisiä siitä, että tällainen koulutus tulisi tarpeeseen. Kirjallinen toimintaohje mahdollisesti korvaa koulutuspuutetta osaltaan, mutta entä ne 37 vastaajaa, joilla ei ole minkäänlaista kirjallista ohjeistusta lähtiessään poliisijohtoisille tehtäville? Mennäänkö silloin tehtäville puhtaasti hiljaisen tiedon avulla? Nämä asiat jäivät mietityttämään.

Vapaasti vastattavista kysymyksistä saa selkeän kuvan siitä, että ensihoitoyksikkö jää helposti poliisin toiminnan ulkopuolelle poliisijohtoisissa tehtävissä. Kun kysyttiin, mikä ensihoidon ja poliisin yhteistehtävillä oli sujunut huonosti, mainittiin huono tiedonkulku ja viestiliikenteen toimimattomuus useimmissa vastauksissa. Vastauksista poimittu ehdotus voisi vastata hyvin

tähän ongelmaan, eli toimintaa tulisi esitellä molemmille viranomaisille, jotta ymmärretään, mikä on tärkeää ensihoidon sekä potilaan näkökulmasta ja mikä poliisitoimen puolelta.

Webropol-sovelluksen ansiosta saatiin kustannustehokkaasti arvokasta tietoa, jonka päälle työ rakennettiin. Webropol-sovelluksen johdosta työ muokkasi hieman itse itseään ja työläin osuus olikin vastausten yhdistäminen järkeväksi ja ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi. Vastausten analysointi ja taulukkomuotoon saattaminen oli odotettua vaikeampaa, kuin olimme alun perin ajatelleet sekä työtä vaikeutti osaltaan myös lähdemateriaalin vähäisyys, sillä aiheesta ei löydy juurikaan painettua tietoa, muutamia vanhoja lehtiartikkeleita lukuun ottamatta.

Opinnäytetyö toi kuitenkin selkeästi esille poliisin ja ensihoidon yhteistoiminnassa esiintyviä ongelmia ja epäkohtia. Tulosten avulla toimintaa pystytään jatkossa kehittämään työelämän tarpeiden mukaan. Toivottavasti joku jatkaa työtämme siitä, mihin me jäimme, eli lähtee toteuttamaan yhteisharjoituksia, koulutuksia tai toimintasuunnitelmia ensihoidon kentän toimijoille.

6 TAULUKOT

Taulukko 1 Vastaajien saama opetus, s.19

Taulukko 2 Vastaajien arvioit kirjallisesta toimintaohjeesta, s.21

Taulukko 3 Vastaajien näkemys yhteistoiminnasta, s.23

Taulukko 4 Vastaajien näkemys turvallisuudesta, s.26

Taulukko 5 Perehdytys taktiseen ensihoitoon ja yhteisharjoituksiin, s.28

Taulukko 6 Vastaajien näkemys yhteistehtävien toiminnasta, s.30

Taulukko 7 Vastaajien näkemys toiminnan kehittämisestä, s.32

7 KUVIOT

Kuvio 1 Vastaajien taustatiedot, s.17

8 LÄHTEET

Alanen, A & Pappinen, K. 2006. Hätäilmoituksesta hälytykseen. Teoksessa Castrén, M. Ekman, S. Martikainen, M. Sahi, T. & Söder, J. (toim.) Suuronnettomuusopas, Helsinki: Duodecim, 42 -48.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos.

<http://www.iupl.fi> (Luettu 11.10.2011)

Ivalo, T. Jokela, J. & Komokallio, J. 2001. Taktinen ennakointi ja varautuminen väkivaltatilanteeseen. Systole 3, 28-30.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.

<http://www.ku-pelastus.fi> (Luettu 20.10.2011)

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos.

<http://www.lup.fi> (Luettu 11.10.2011)

Partanen, M. 2003. Taktinen ensihoito organisoitu ja kehittyvä yhteistyömuoto vaarallisissa tilanteissa. Systole, 1, 28-31.

Porthan, K. 2009. Poliisijohtoiset ensihoidon erityistilanteet. Teoksessa Kuisma M, Holmström P & Porthan K. (toim.) Ensihoito, Helsinki: Tammi, 541-544.

Seppälä, J. 2009. Häätäkeskustoiminnan johto- ja ohjaussuhteet. Ensihoito-opas. Duodecim.

www.terveysportti.fi (Luettu 19.10.2011)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 340/2011

STM. 2011. Sosiaali- ja terveysministeriö. Ensihoidon palvelutaso. Ohje ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksen laatimiseksi sairaanhoitopiireille. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2011:11.

http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1565108 (Luettu 18.10.2011)

STM. 2005. Sosiaali- ja terveysministeriö. Sairaankuljetus- ja ensihoitopalvelu. Opas hälytysohjeen laatimiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2005:23. Helsinki

http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1082418 (Luettu 22.10.2011)

Taitto, P. 2007. Tavoitteena hyvät käytännöt. Teoksessa Taitto, P. Heusala, A. Valtonen, V (toim). Viranomaisyhteistyö: hyvät käytännöt, Kuopio: Pelastusopisto, 4-6

www.pelastusopisto.fi (Luettu 15.10.2011)

Terveystoimintalaki 30.12.2010/1326

Toikka, V. 2007. Poliisin ja pelastustoimen yhteistyö ontui Jokelassa. Pelastustieto 10, 6-8.

Toikka, V. 2004. Taktinen ensihoito lisää poliisien turvallisuutta. Pelastustieto 8, 18-19.

Valli, J. 2009. Toiminta poliisijohtoisessa tilanteessa. Ensihoito-opas. Duodecim.

www.terveysportti.fi (Luettu 19.10.2011)

Valtonen, V. 2007. Käsityksiä viranomaisyhteistyöstä. Teoksessa Taitto, P. Heusala, A. Valtonen, V (toim). Viranomaisyhteistyö: hyvät käytännöt, Kuopio: Pelastusopisto, 7-11

www.pelastusopisto.fi (Luettu 15.10.2011)

Webropol. Datan analysointi- ja kyselytyökalu.

<http://www.webropol.fi> (Luettu 1.2.2011)